

Grundloven meget vel høre til et andet evangelisk-luthersk Samsind, og jeg gad vide, hvorledes de Herrer Biskopper vilde stille sig til en snømmus episcopus, der f. Ex. hørte til Pastor Grunnets Menighed.

Det er ganske sikkert, at den høitærede Minister har Lov til at spørge, hvem han vil, tilraads, inden han foretager sig Noget. Han kan spørge og har Lov til at spørge ikke blot Biskperne, men han kan spørge allehaande andre Embedsmænd, ja han kan, om han vil, spørge Medlemmer her i Salen, stadig og jævnlige spørge dem; dertil kan man ikke sige Andet, end at det maaske ikke altid vil stemme med politisk Takt og politisk Anstand stadig at søge Raad hos Andre, inden man selv tager Beslutning; men det er jo ganske sikkert, at han har juridisk Ret dertil. Men noget Andet er, hvis han vil forpligte sig til, binde sig til at spørge dem; det gjør en væsentlig Forskjel. I sin private Virksomhed kan den høitærede Minister ligeledes spørge, hvem han vil, tilraads, men hvis han vil binde sig juridisk, forpligte sig ved et Dokument til at raadspørge dem i alle Anliggender, vil han meget snart faae at vide, at saaledes kan man ikke gjøre sig selv umyndig, man kan hverken partielt eller helt umyndiggjøre sig selv i private Forhold. Der har jo kun tidligere været indbrømt Kvinder, Enker, en vis Ret i saa Henseende, begrundet paa Kvinnets Skrøbelighed; men overfor Mænd har denne Ret aldrig været hjemlet, og med Hensyn til Ministre er det aldeles utvivlsomt, at en Minister kan lige saa lidt binde sig, begrænse sig selv paa den Maade. Ministeren er efter Forsatningen forpligtet til to Sider. Han er forpligtet til at høre Repræsentationen, og han maa høre Statsraadet i alle vigtigere Regjeringsanliggender, men udenfor Statsraadet er den enkelte Minister stillet frit og kan handle paa sit Ansvar overfor Repræsentationen og Rigsretten. Hvis Ministeren skal være bunden til andre Sider, vil det være et nyt Led, en ny Betingelse, der er studt ind, for hans Virksomhed, og den vil jo medføre en Forandring i Forsatningen, et Tillæg til vor Forsatning, som aldeles utvivlsomt i Almindelighed vil kræve en Grundlovsforandring. Vi kunne jo tænke os, at en Minister skulde være forpligtet til at høre Statsraadets Mening ikke blot om alle Love og vigtigere Regjeringsforanstaltninger, men om alle de under ham hørende Anliggender. Saa er der jo ikke Tvivl om, at det vilde nødvendiggjøre en Grundlovsforandring, at det vilde medføre en Forandring af § 16 i Grundloven, altsaa kræve Grundlovsform for at blive tilfødeligt. Naar en Mand skal høre en ny Institution,

inden han tør vove sig, er det en Ordning, der ikke blot medfører, at hans Ansvar let bliver noget forvækket, at hans moralske Ansvar forflygtiges noget, men det medfører ogsaa, at Forretningsgangen forhales. Det er jo aldeles uundqaeligt, at den forhales betydelig, naar Ministeren bestandig skal høre et saadant Raad, inden han handler. En saadan Institution maa nødvendigvis kræve Grundlovsform, fordi den forandrer Ministerens konstitutionelle Stilling, hans Stilling som Chef for sin Forvaltningsgren. Et Vidnesbyrd om, hvorledes Forholdet opfattes andetsteds, har man ogsaa deri, at i Sverig, hvor det er foreskrevet, at Højesterets Tanker skulle høres, inden der forelægges Love for Rigsdagen, og inden Love indstilles til Stadfæstelse af Kongen, er dette udtrykkelig optaget i Rigets Grundlov. Man er altsaa gaaet ud fra, at denne Bestemmelse, der hørte til Administrationens Grundtræk, maatte fastslaaes i Forsatningen som sit rette Sted, og desuden viser jo vor egen Historie, hvorledes man altid har opfattet den Pligt at høre en Kommission eller Institution, inden man selv tog Beslutning, som en Indskrænkning i Ens Competence, i Ens egen Myndighed. Da der paa den grundlovgivende Rigsforsamling var Forslag om, at man skulde høre en Kirkesynode, inden man tog Bestemmelse om den ny Kirkeforsatning, blev det Forslag forkastet, og man paaberaabte sig udtrykkelig som Grund til at stemme imod det, at en saadan Pligt til at høre Andre, inden Lovgivningsmagten selv tog Bestemmelse, var en Indskrænkning i dens Myndighed, dens fri Stilling, og at man ikke vilde have det optaget i Grundloven. Jeg tror saaledes, at jeg tør paastaa, at dette at være pligtig til at skulle høre en Institution som Biskperaaedet paalægger Ministeren en Indskrænkning, som han ikke er berettiget til at gaa ind paa. At han selv personlig føler Trang til Medhjælp, som han yttrede, inden han handler, kan jo i og for sig være en prisværdig Følelse hos ham, dertil er ikke Noget at sige, men denne Trang kunde jo afhjælpes ved, at han faktisk spurgte sig for, inden han handlede, men medførte ikke Nødvendigheden af, at han proklamerede denne Trang til Medhjælp paa en saadan Maade, at han binder Ministerstillingen ikke blot for sig selv, men ogsaa for sine Eftermænd — Eftermændene maa dog vel komme engang. Det er jo ganske sikkert, at Resolutionen kan ophæves igen af Administrationen, men den kan jo ikke ophæves af Ministeren paa egen Haand, han skal have Hans Majestæts Samtykke, og derigennem er der jo stabt en Mulighed for Konflikter for Efterfølgere i Kirkeminister-